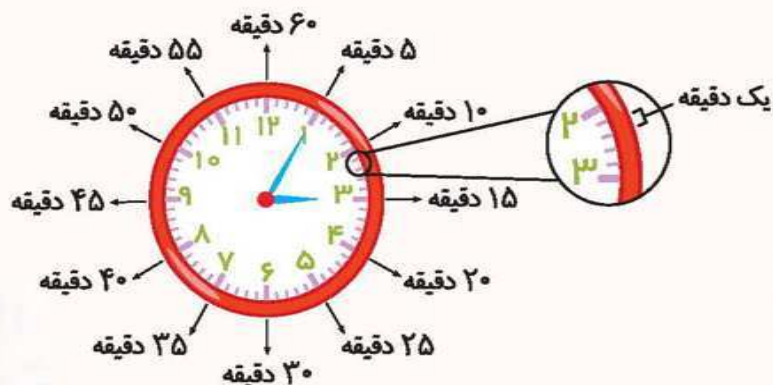

دقیقه

در یک ساعت، فاصله‌ی بین هر دو عدد را به ۵ قسمت مساوی تقسیم می‌کنیم. هر کدام از این قسمت‌های کوچک یک دقیقه را نشان می‌دهد.

اگر عقربه‌ی بزرگ ساعت به اندازه‌ی هر کدام از این قسمت‌های کوچک جلو برود، می‌گوییم عقربه‌ی بزرگ ساعت یک دقیقه جلو رفته است.

نکته یک ساعت ۶۰ دقیقه دارد.

۳۱ عدد ساعت‌های زیر را بنویسید.

۳۲ در ساعت‌های زیر عقربه‌ی بزرگ ساعت چقدر حرکت کرده است؟

۳۳ در دو ساعت زیر، در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

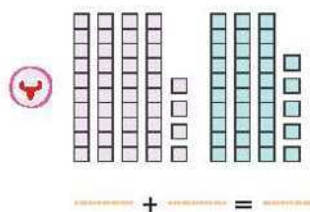
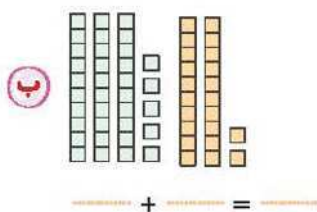
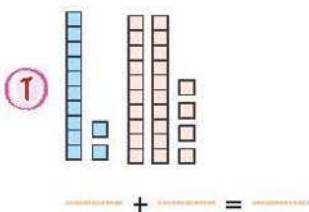

عقربه‌ی کوچک ساعت حرکت می‌کند.

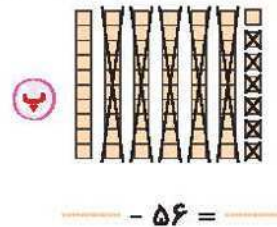
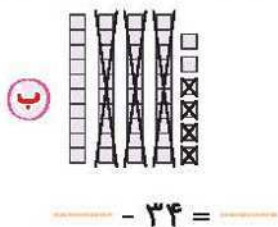
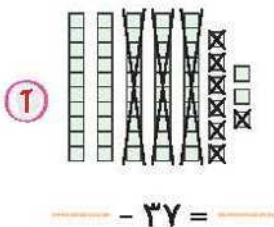
عقربه‌ی بزرگ ساعت حرکت می‌کند.

۳۳ با توجه به شکل‌ها حاصل جمع‌ها را بنویسید.

۳۵ با خط زدن دسته‌های ده‌تایی و یکی‌های خالی را پُر کنید و حاصل تفریق را بنویسید.

۳۶ جمع و تفریق‌ها را با رسم شکل انجام دهید.

$$\begin{array}{r} ۲۱ \\ + ۲۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۷ \\ - ۲۵ \\ \hline \end{array}$$

جمع و تفریق دو عدد دو رقمی

روش اول (روش مرحله‌ای): ابتدا دسته‌های ده‌تایی را با هم جمع یا از هم کم می‌کنیم.

در مرحله‌ی بعد یکی‌ها را با هم جمع یا از هم کم می‌کنیم:

مثال:

$$\begin{array}{r} ۴۲ \\ + ۳۰ \\ \hline ۷۲ \\ + ۷ \\ \hline ۷۹ \end{array}$$

→ اضافه کردن ده‌تایی‌ها (۴۲+۳۰=۷۲)
→ اضافه کردن یکی‌ها (۷۲+۷=۷۹)

$$\begin{array}{r} ۵۷ \\ - ۲۰ \\ \hline ۳۷ \\ - ۳ \\ \hline ۳۴ \end{array}$$

→ کم کردن ده‌تایی‌ها (۵۷-۲۰=۳۷)
→ کم کردن یکی‌ها (۳۷-۳=۳۴)

روش دوم: اول یکی‌ها و سپس ده‌تایی‌ها را با هم جمع یا از هم کم می‌کنیم.

مثال:

۳۷ حاصل جمع و تفریق‌های زیر را به دست آورید. (با دوروش)

$$\begin{array}{r} ۳۴ \\ + ۴۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۴۳ \\ + ۲۵ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۷ \\ + ۴۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۷ \\ + ۶۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۸ \\ - ۲۴ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۸ \\ - ۲۵ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۵ \\ - ۲۴ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۹ \\ - ۵۳ \\ \hline \end{array}$$

۳۸ با توجه به جمع و تفریق‌های زیر، در جاهای خالی، عدد مناسب بنویسید.

$$\begin{array}{r} ۴۵ \\ + ۲۴ \\ \hline ۶ \square \\ + ۴ \\ \hline ۶۹ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۱ \\ + ۵۳ \\ \hline \square ۱ \\ + \square \\ \hline ۸۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۱ \\ + ۱۸ \\ \hline ۸۱ \\ + ۸ \\ \hline \square \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square ۴ \\ + ۲ \square \\ \hline ۷۴ \\ + ۳ \\ \hline ۷۷ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۸۹ \\ - ۵۴ \\ \hline ۳ \square \\ - ۴ \\ \hline ۳۵ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۹ \\ - ۳۵ \\ \hline \square ۹ \\ - \square \\ \hline ۴۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square ۸ \\ - ۵ \square \\ \hline ۴۸ \\ - ۴ \\ \hline ۴ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \text{ ده تایی} \\ - ۵ \text{ ده تایی} \\ \hline ۴ \text{ ده تایی} \end{array}$$

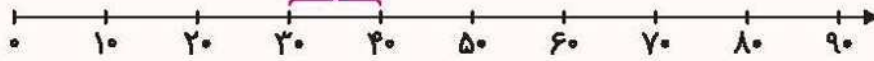
۳۹ مریم شنبه ۳۲ دقیقه و یکشنبه ۱۷ دقیقه پیاده روی کرد. او روی هم چند دقیقه پیاده روی کرده است؟

۴۰ در فروشگاه ای کیو ۷۹ تا سیب و پرتقال وجود دارد. اگر ۲۲ تا از آن‌ها پرتقال باشد، در این فروشگاه چند سیب وجود دارد؟

۴۱ ریحانه دیروز ۲۳ صفحه کتاب داستان و امروز ۶۳ صفحه را خوانده است. او در این دوروز چند صفحه کتاب داستان خوانده است؟

برای تقریب زدن یک عدد دو رقمی، به کمک رقم دهگان مشخص می‌کنیم که آن عدد روی محور ده - دهی بین کدام دو عدد قرار دارد. مثلاً عدد ۳۲ از ۳۰ گذشته و به ۴۰ نرسیده، پس این عدد روی محور ده - دهی بین ۳۰ و ۴۰ قرار دارد.

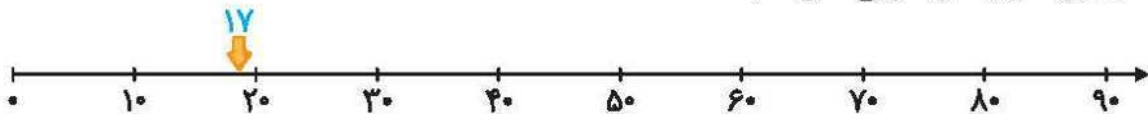
حالا چون رقم یکان ۳۲ از ۵ کوچک‌تر است، پس ۳۲ به عدد کوچک‌تر یعنی ۳۰ نزدیک‌تر است.

مثال: عدد ۷۶ از ۷۰ گذشته و به ۸۰ نرسیده و چون رقم یکان آن (۶ یعنی ۶) از ۵ بزرگ‌تر است، پس این عدد به عدد بزرگ‌تر یعنی ۸۰ نزدیک‌تر است.

۴۲ مشخص کنید هر یک از اعداد زیر، روی محور ده - دهی بین کدام دو عدد قرار دارند. خانه‌ی مربوط به عددی که به آن نزدیک‌تر است را رنگ کنید.

مثال:

این اعداد را روی محور به طور تقریبی نشان دهید.

۴۳ جاهای خالی را کامل کنید.

- ا) آردک طلایی ۲۳ تا تخم دارد، او به طور تقریبی _____ تخم دارد.
- ب) مینو ۵۷ کتاب دارد، او به طور تقریبی _____ کتاب دارد.
- پ) مهین ۸۸ شاخه نبات دارد، او به طور تقریبی _____ شاخه نبات دارد.
- ت) داود ۹۱ جوجه طلایی دارد، او به طور تقریبی _____ جوجه طلایی دارد.

۴۴ خرگوش کوچولو برای رفتن به خانه‌اش باید از یک سمت رودخانه به سمت دیگر آن برود. او برای رفتن به آن سمت رودخانه، باید روی سنگ‌هایی که روی آن‌ها یک عدد دو رقمی نوشته شده است، بپرد. ولی تنها می‌تواند در هر ردیف روی سنگی بپرد که تقریب آن عدد دو رقمی، ۵۰ باشد. شما باید به او کمک کنید که این سنگ‌ها را پیدا کند و زودتر به خانه‌اش برسد تا مادرش نگران نشود.

جمع و تفریق دو عدد (ادامه)

(صفحات ۳۱ تا ۳۶ کتاب درسی)

برای جمع اعداد دو رقمی که حاصل جمع یکی‌های آن‌ها از ۹ بیش‌تر است یا پیدا کردن حاصل تفریق اعداد دو رقمی که یکان عدد دوم از یکان عدد اول بیش‌تر است، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

روش مرحله‌ای: مرحله‌ی اول: ده‌تایی‌ها را با هم جمع یا از هم کم می‌کنیم. **مرحله‌ی دوم:** یکی‌ها را به کل عدد به دست آمده اضافه می‌کنیم یا آن‌ها را از کل عدد به دست آمده کم می‌کنیم:

مثال:

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 47 \\ \hline 75 \\ + 7 \\ \hline 82 \end{array}$$

← اضافه کردن ده‌تایی
($35 + 40 = 75$)

← اضافه کردن یکی عدد دوم، به کل عدد به دست آمده
($75 + 7 = 82$)

$$\begin{array}{r} 73 \\ - 25 \\ \hline 53 \\ - 5 \\ \hline 48 \end{array}$$

← کم کردن ده‌تایی
($73 - 20 = 53$)

← کم کردن یکی عدد دوم، از کل عدد به دست آمده
($53 - 5 = 48$)

حاصل جمع و تفریق‌های زیر را به دست آورید. ۳۵

$\begin{array}{r} 47 \\ + 24 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 53 \\ + 29 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 28 \\ + 47 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 35 \\ + 45 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 63 \\ + 19 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 53 \\ - 27 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 48 \\ - 39 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 95 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 90 \\ - 48 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 72 \\ - 59 \\ \hline \end{array}$

جاهای خالی را پُر کنید. ۳۶

- آ) برای جمع کردن دو عدد دو رقمی ابتدا دسته‌های _____ را با هم جمع می‌کنیم.
- ب) حاصل جمع ۱ دسته‌ی ده‌تایی و ۷ یکی با ۴ دسته‌ی ده‌تایی و ۳ یکی می‌شود _____ ده‌تایی یا _____ یکی خواهد شد.
- پ) اگر ۲۸ یکی را به ۳ ده‌تایی اضافه کنیم، حاصل جمع _____ ده‌تایی و _____ یکی خواهد ماند.
- ت) اگر از ۷ بسته‌ی ده‌تایی، ۱۵ تایی آن را برداریم، _____ یکی خواهد ماند.

حاصل جمع و تفریق‌های زیر را با رسم شکل بیابید. ۳۷

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 27 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 49 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 53 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 41 \\ - 35 \\ \hline \end{array}$$

۴۸ سارا دیروز و امروز روی هم ۵۷ دقیقه کتاب خوانده است. اگر دیروز ۲۸ دقیقه کتاب خوانده باشد، امروز چند دقیقه کتاب خوانده است؟

۴۹ خانم معلم ۱۷ مداد قرمز و ۳۹ مداد مشکی داشت. او ۴۷ تا از این مدادها را به دانش آموزانش داد. حالا برای خانم معلم چند مداد باقی مانده است؟

۵۰ زهرا می خواهد یک مداد ۳۷ تومانی و یک پاک کن ۴۷ تومانی بخرد. اما فقط ۶۹ تومان پول دارد. او چند تومان دیگر باید از پدرش بگیرد تا بتواند مداد و پاک کن را بخرد؟

۵۱ مجموع دو عدد ۹۳ است و یکی از عددها، ۳۲ تا کمتر از بزرگترین عدد دورقمی است. دو عدد را پیدا کنید.

برای پیدا کردن جواب تقریبی جمع و تفریق، هر دو عدد را به صورت تقریبی می نویسیم و بعد جمع و تفریق را انجام می دهیم:

مثال:

$$\begin{array}{r} 37 \rightarrow 40 \\ +24 \rightarrow +20 \\ \hline 60 \end{array} \quad \begin{array}{r} 43 \rightarrow 40 \\ -27 \rightarrow -30 \\ \hline 10 \end{array}$$

۵۲ جواب جمع و تفریق های زیر را به صورت تقریبی به دست آورید.

ا) $\begin{array}{r} 58 \rightarrow \text{---} \\ +27 \rightarrow + \text{---} \\ \hline \text{---} \end{array}$

ب) $\begin{array}{r} 79 \rightarrow \text{---} \\ +14 \rightarrow + \text{---} \\ \hline \text{---} \end{array}$

پ) $\begin{array}{r} 43 \rightarrow \text{---} \\ +26 \rightarrow + \text{---} \\ \hline \text{---} \end{array}$

ت) $\begin{array}{r} 48 \rightarrow \text{---} \\ -29 \rightarrow - \text{---} \\ \hline \text{---} \end{array}$

ث) $\begin{array}{r} 91 \rightarrow \text{---} \\ -49 \rightarrow - \text{---} \\ \hline \text{---} \end{array}$

ج) $\begin{array}{r} 46 \rightarrow \text{---} \\ -17 \rightarrow - \text{---} \\ \hline \text{---} \end{array}$

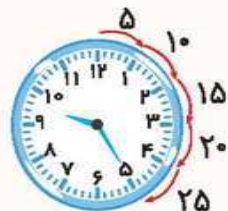
خواندن ساعت

وقتی عقربه‌ی بزرگ روی ۱۲ باشد، فقط عدد ساعت (عقربه‌ی کوچک) را می‌خوانیم. ولی در صورتی که روی عددهای دیگر باشد، با توجه به عددی که عقربه‌ی بزرگ نشان می‌دهد، ساعت و دقیقه را می‌خوانیم.

ساعت ۹

(عقربه‌ی کوچک روی ۹ و عقربه‌ی بزرگ روی ۱۲)

مثال:

۹:۲۵ ← ساعت ۹ و ۲۵ دقیقه

(عقربه‌ی کوچک بین ۹ و ۱۰ و عقربه‌ی بزرگ روی ۵)

مشخص کنید ساعت‌های زیر چه ساعتی را نشان می‌دهند؟

آ

ب

پ

ت

ث

ج

الگوی زیر را ادامه بدهید و جاهای خالی را کامل کنید.

با توجه به ساعت نوشته‌شده، عقربه‌های ساعت را بکشید.

آ

۲:۱۰

ب

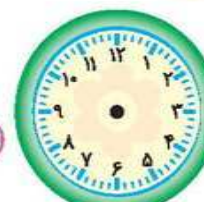
۴:۲۵

پ

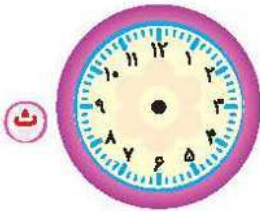

۵:۳۵

ت

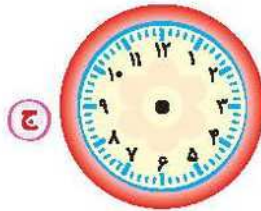

۷:۴۰

ث

۸:۴۵

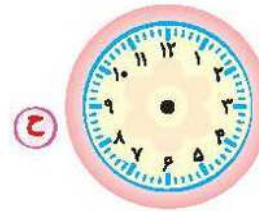
ج

۹:۵۰

د

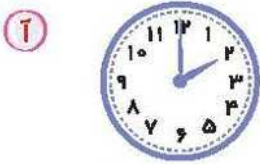
۱۱:۱۵

ح

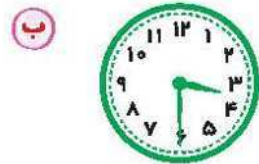
۱۲:۵۵

۵۶ ۲۵ دقیقه‌ی دیگر ساعت‌ها چه ساعتی را نشان می‌دهند؟ رسم کنید و بنویسید.

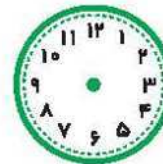
ا

ساعت ۲

ب

ساعت ۳ و ۳۰ دقیقه

شروع

پایان

۵۷ مانی انجام تکالیفش را ساعت ۲ و ۱۰ دقیقه شروع کرد. انجام تکالیف ۳۵ دقیقه طول کشید. تکالیف او چه ساعتی به پایان رسید؟ ساعت‌ها را بکشید.

تست‌های فصل دوم

۵۸ حاصل کدام گزینه نادرست است؟

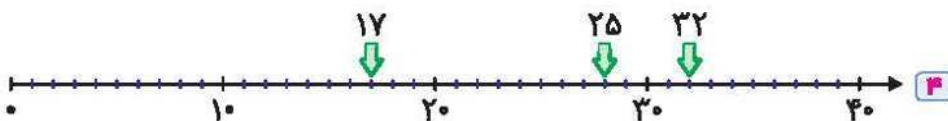
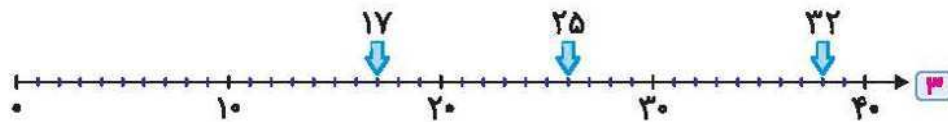
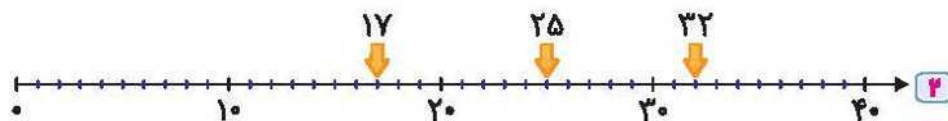
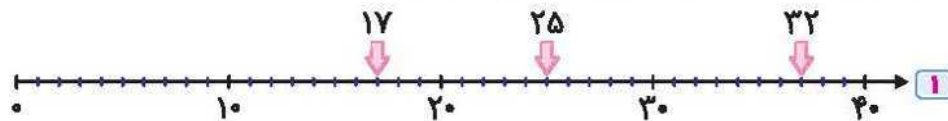
۶۰ - ۱۰ = ۵۰

۹۰ - ۲۰ = ۸۰

۹۰ - ۵۰ = ۴۰

۷۰ + ۱۰ = ۸۰

۵۹ کدام محور، اعداد ۱۷، ۲۵ و ۳۲ را به درستی نشان می‌دهد؟

۶۰ با توجه به محور، کدام عبارت زیر درست نوشته شده است؟

$20 + 60 - 50$ (۴)
 $20 + 60 - 30$ (۳)
 $20 + 80 - 30$ (۲)
 $20 + 80 - 50$ (۱)

۶۱ علیرضا ۳ بسته‌ی ده‌تایی مداد داشت و مادرش ۶ بسته‌ی ده‌تایی مداد به او داد و از او خواست ۷ بسته از مدادهایش را به

دوستش هدیه بدهد. حالا علیرضا چند مداد دارد؟

40 (۴)
 30 (۳)
 20 (۲)
 10 (۱)

۶۲ محمد ۳ تا اتومبیل دارد. اگر ۲ تا از چرخ‌های آن‌ها پنجر باشد، اتومبیل‌های محمد چند چرخ سالم دارند؟

9 (۴)
 10 (۳)
 1 (۲)
 8 (۱)

$10 - 14 - 18 - 22 - \square$

۶۳ در جای خالی چه عددی قرار می‌گیرد؟

26 (۴)
 28 (۳)
 24 (۲)
 25 (۱)

۶۴ با کارت‌های ۰، ۵ و ۸ چند عدد دورقمی می‌توان نوشت؟

10 (۴)
 8 (۳)
 6 (۲)
 4 (۱)

۶۵ با رقم‌های ۴ و ۷ چند عدد دورقمی می‌توان نوشت؟

8 (۴)
 5 (۳)
 4 (۲)
 6 (۱)

۶۶ آر میتا دو تا بلوز با رنگ‌های زرد و صورتی و ۳ تا دامن با رنگ‌های آبی،

قرمز، سبز دارد. او به چند حالت می‌تواند بلوز و دامن‌هایش را بپوشد؟

3 (۲)
 2 (۱)

8 (۴)
 6 (۳)

۶۷ حاصل کدام جمع به روش مرحله‌ای به درستی نوشته شده است؟

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 45 \\ \hline 60 \\ + 8 \\ \hline 68 \end{array}$$
 (۴)

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 45 \\ \hline 63 \\ + 5 \\ \hline 68 \end{array}$$
 (۳)

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 45 \\ \hline 68 \end{array}$$
 (۲)

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 45 \\ \hline 28 \\ + 40 \\ \hline 68 \end{array}$$
 (۱)

۶۸ کدام تفریق مربوط به شکل روبه‌رو است؟

$69 - 32 = 27$ (۱)

$59 - 27 = 32$ (۲)

$59 - 32 = 27$ (۳)

$69 - 27 = 32$ (۴)

۶۹ از ۸ بسته‌ی ده‌تایی و ۷ یکی مداد، ۵ بسته‌ی ده‌تایی و ۴ یکی مداد برمی‌داریم. چند عدد مداد باقی می‌ماند؟

- ۳۳ (۱) ۴۳ (۲) ۵۳ (۳) ۲۳ (۴)

۷۰ امیر ۴۲ بادکنک و مریم ۴۷ بادکنک دارد. آن‌ها بادکنک‌هایشان را باد کردند. اگر هنگام باد کردن، ۱۴ بادکنک ترکیده باشد، آن‌ها الان چند بادکنک دارند؟

- ۷۵ (۱) ۸۵ (۲) ۸۹ (۳) ۷۷ (۴)

۷۱ زهرا ۴۲ کتاب داستان داشت. مادرش برای تولدش ۱۷ کتاب داستان دیگر خرید. زهرا الان چند کتاب داستان دارد؟

- ۳۵ (۱) ۲۵ (۲) ۵۸ (۳) ۵۹ (۴)

۷۲ کدام گزینه درست است؟

۱ اگر عقربه‌ی بزرگ ساعت روی ۳ باشد، یعنی ۱۰ دقیقه حرکت کرده است.

۲ اگر عقربه‌ی بزرگ ساعت روی ۷ باشد، یعنی ۳۵ دقیقه حرکت کرده است.

۳ اگر عقربه‌ی بزرگ ساعت روی ۴ باشد، یعنی ۱۵ دقیقه حرکت کرده است.

۴ اگر عقربه‌ی بزرگ ساعت روی ۵ باشد، یعنی ۲۰ دقیقه حرکت کرده است.

۷۳ شیدا تکالیف ریاضی و فارسی را در ۵۷ دقیقه انجام داد. اگر تکالیف فارسی او ۳۹ دقیقه زمان برده باشد، تکالیف ریاضی او چند دقیقه طول کشیده است؟

- ۱۵ (۱) ۲۵ (۲) ۱۷ (۳) ۱۸ (۴)

۷۴ محمدرضا ۳ بسته‌ی ده‌تایی و ۸ یکی شکلات داشت. امین ۱۹ تا از شکلات‌هایش را به

محمدرضا داد. پس از ۱۰ روز محمدرضا فقط ۲ بسته‌ی ده‌تایی و ۸ یکی شکلات داشت.

محمدرضا در این ده روز چند شکلات خورده است؟

- ۱۲ (۱) ۱۹ (۲) ۲۱ (۳) ۲۹ (۴)

۷۵ حاصل تقریبی کدامیک از تفریق‌های زیر، ۵۰ می‌شود؟

- ۹۴ (۱) ۹۲ (۲) ۶۴ (۳) ۸۶ (۴)
- -۵۱ -۴۳ -۱۸ -۲۷

۷۶ حاصل تفریق $۹۴ - ۷۳$ به کدام عدد نزدیک‌تر است؟

- ۲۰ (۱) ۳۰ (۲) ۴۰ (۳) ۵۰ (۴)

۷۷ شیدا ساعت ۱۱:۲۵ از مدرسه خارج شد و ساعت ۱۱:۳۵ به خانه‌شان رسید. او چند دقیقه در راه بوده است؟

- ۲۵ (۱)

- ۲۰ (۲)

- ۱۵ (۳)

- ۱۰ (۴)

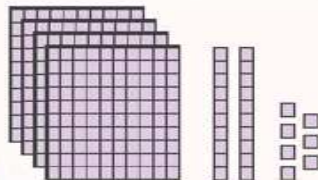

معرفی عددهای سه رقمی

(صفحات ۵۹ تا ۶۳ کتاب درسی)

مثال:

⇒

صدگان	دهگان	یکان
۴	۲	۷

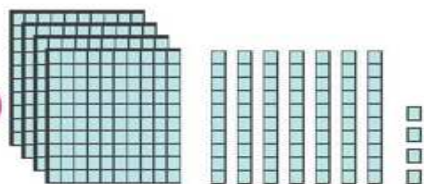
به عدد: ۴۲۷

به حروف: چهارصد و بیست و هفت

توجه: برای خواندن اعداد سه رقمی به حروف و به رقم باید از طبقه‌ی صدتایی شروع کنیم.

۱۱ با استفاده از شکل‌ها، جدول و جاهای خالی را کامل کنید.

آ

صدگان	دهگان	یکان

به عدد

به حروف

ب

صدگان	دهگان	یکان

به عدد

به حروف

پ

صدگان	دهگان	یکان

به عدد

به حروف

ت

صدگان	دهگان	یکان

به عدد

به حروف

۱۲ مانند نمونه شکل‌ها را کامل کنید و عدد را به حروف بنویسید.

نمونه:

صدگان	دهگان	یکان
۲	۳	۰
دویست و سی		

آ

صدگان	دهگان	یکان
۴	۷	۵

ب

صدگان	دهگان	یکان
۷	۴	۲

پ

صدگان	دهگان	یکان
۷	۰	۵

۲۵ الگوهای عددی زیر را ادامه دهید.

۱) ۵۰ , ۱۰۰ , ۱۶۰ , ۲۳۰ , ۳۱۰ , _____ , _____ , _____

+۵۰ +۶۰ +۷۰ +□ +□ +□ +□

+۱۰ +۱۰ +۱۰ +□ +□ +□

۲) ۵ , ۱۰ , ۱۷ , ۲۶ , ۳۷ , _____ , _____ , _____

+۵ +۷ +۹ +□ +□ +□ +□

+۲ +۲ +۲ +□ +□ +□

۳) ۷ , ۱۷ , ۳۲ , ۵۲ , ۷۷ , _____ , _____ , _____

+□ +□ +□ +□ +□ +□ +□

+□ +□ +□ +□ +□ +□

۲۶ الگوهای زمانی زیر را ادامه دهید.

واژگان

یار مهربان

فراوان: زیاد
یار: دوست
غافل: بی‌خبر
مباش: نباش
بی‌زیان: بدون ضرر، مفید
پند: نصیحت
خوش‌بین: خوش صحبت

وارد: داخل

پاسخ: جواب

پرسش: سؤال

رایانه: در زبان فارسی معنی کامپیوتر است.

پیشنهاد: نظر

مشورت: هم‌فکری

آموزگار: معلم

کتاب‌خانه‌ی کلاس ما

با نظم: مرتب، هماهنگ
احوال‌پرسی: از حال هم‌خبر گرفتن
حالا: الان، زمانی که در آن هستیم.
ویژه: مخصوص
مفید: سودمند، فایده‌دار
تهیه: آماده کردن، فراهم کردن

واژگان مهم اهلیایی

ماه مهر - با نظم - احوال‌پرسی - خواست - گروه‌های خود - آموزگار - عزیز - پاسخ - می‌خواهم - گفت‌وگو - پیشنهاد - نماینده‌ی گروه - مجله‌ها - اشاره - تشکر - مفید - رایانه - ویژه‌ی خودمان - اول - خودمان - حالا - بگوئید - انتخاب - کتاب‌خانه‌ی مدرسه - چگونه - سخن - فراوان - سود - زیان - غافل - هنرمند - خوش‌بین

معنی و مفهوم درس: یار مهربان

بخوان و حفظ کن

یار مهربان

من یار مهربانم
من دوست مهربان، دانا و خوش صحبت تو هستم.

گویم سخن فراوان
با اینکه زبان ندارم، اما سخنان زیادی می‌گویم.

پندت دهم فراوان
من به تو نصیحت‌های زیادی می‌کنم، زیرا چیزهای زیادی می‌دانم.

من دوستی هنرمند با سود و بی‌زیانم
من دوست هنرمندی هستم که به تو سود می‌رسانم و ضرری برایت ندارم.

از من مباش غافل یار مهربانم
از من بی‌خبر نباش (به من توجه کن) زیرا من دوست مهربان تو هستم.

عباس یمینی شریف

واژه آموری

۱) به مثال‌های زیر دقت کنید.

هم + کار ← همکار ← کسانی که با هم کار می‌کنند.

هم + رنگ ← هم‌رنگ ← چیزهایی که به یک رنگ هستند.

هم + شهری ← هم‌شهری ← کسانی که در یک شهر زندگی می‌کنند.

همان‌طور که در مثال‌ها دیدید، با اضافه کردن «هم» به اول بعضی از کلمه‌ها، کلمه‌ای جدید با معنی جدید به وجود می‌آید. «هم» که در اول کلمه می‌آید، مفهوم مشارکت را می‌رساند.

۲) هرگاه در آخر کلمه‌ها نشانه‌ی «ه» باشد، دو حالت پیش می‌آید: یا صدای «پ» در آخر کلمه می‌شنویم و یا صدای «ه» می‌شنویم. به نمونه‌هایی از دو صدا توجه کنید:

۱) صدای «پ»: ستاره - نامه - خانه - پرنده

۲) صدای «ه»: کوه - ماه - روباه - راه

هنگام اضافه کردن نشانه‌ی «ای - ی» به آخرین کلمه‌ها، اگر در آخر کلمه صدای «پ» بشنویم، «ای» اضافه می‌کنیم و اگر در آخر کلمه، صدای «ه» بشنویم، «ی» اضافه می‌کنیم.

مانند: ستاره‌ای - نامه‌ای - خانه‌ای - پرنده‌ای، در همه‌ی این کلمه‌ها نشانه‌ی «ه» صدای «پ» می‌دهد.

کوهی - ماهی - روباهی، راهی، در همه‌ی این کلمه‌ها نشانه‌ی «ه» صدای «ه» می‌دهد.

تکمه سایر حروف الفبا نیز در پایان هر کلمه بیایند با نشانه‌ی «ی» ترکیب می‌شوند.

مانند: گرگی - اسبی - کلاسی - جمعی

نشانه‌ی «ای - ی» را با «ی» اشتباه نکنید.

«ی» مانند: روباهی - فارسی - شادی

«ی» مانند: دریای آرام - شاخه‌ی درخت - لانه‌ی پرنده - عموی مهربان - خدای بزرگ

سوالات درس

هم معنی واژه‌های زیر کدامند؟

۲

۱

۴

۳

۶

۵

درک مطلب

۷ وقتی بچه‌ها نوشته‌های خود را روی برگه‌ها نوشتند، چه کسی آن‌ها را می‌خواند؟

۸ چگونه می‌توانیم پاسخ پرسش‌های خود را پیدا کنیم؟

درست یا نادرست

فرزندم جمله‌های درست را با شکلک 😊 و جمله‌های نادرست را با شکلک ☹️ نشان بده.

۹ همه‌ی نوشته‌ها در کتاب‌ها و رایانه‌ها برای بچه‌ها مفید هستند.

۱۰ کتاب خوب هم مانند دوست خوب مفید است.

۱۱ با هم‌فکری و مشورت با بزرگ‌ترها می‌توانیم کتاب خود را انتخاب کنیم.

املاي مورياته‌اي

۱۲ متن زیر را بخوانید و در هر کلمه حروفی را که موریانه خورده است، دوباره سر جایش بنویسید.

نمایند ی گروه ا ل گفت: «خیر ب ... تر است کتاب‌ها و م ... له‌های وی ... هی خودمان را بخ ... انیم.»

املاي تصويري

۱۳ متن زیر را بخوانید و زیر هر تصویر نام آن را بنویسید.

رفت.

خود را برداشت و به

مینا آواز می‌خواند.

طلوع کرد و

رفت.

نامه‌ای درآورد، آن را خواند و به سمت

سپس از داخل

بگرد و پیدا کن.

۱۴ با نشانه‌ی خواسته‌شده، پنج کلمه از متن درس بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

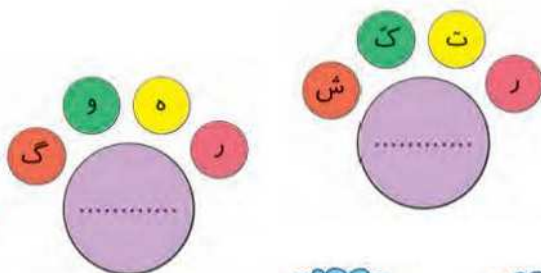
کامل کنید.

۱۵ مانند نمونه، جاهای خالی را پر کنید.

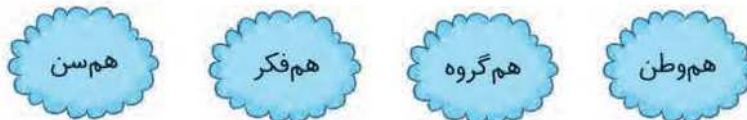
(ت)	(پ)	(ب)	(الف)
ای پ ی ای	غ غ خ غ	ه ر ه ه	ع ع ع ع
فارسی	کلاغ	هدیه	معلم

جوړچین

۱۶ با حروف به هم ریخته‌ی روبه‌رو، کلمه بسازید.

جاهای خالی را با کلمه‌ی مناسب پر کنید.

۱۷ کسانی که فکر مشترک دارند هستند.

۱۸ کسانی که سن یکسان دارند هستند.

۱۹ کسانی که وطن مشترک دارند هستند.

۲۰ کسانی که گروه مشترک دارند هستند.

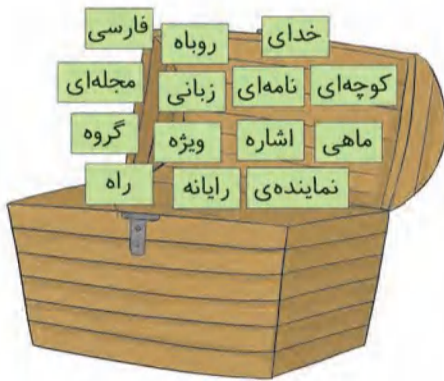
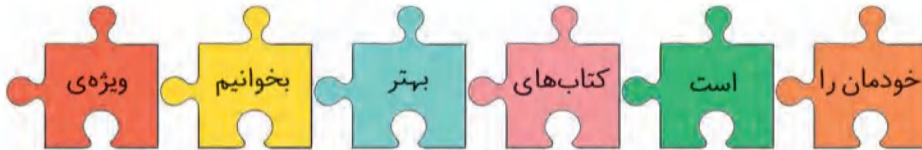
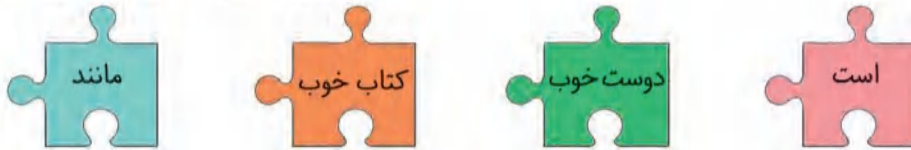

خوب فکر کنید، سپس پاسخ دهید.

(ای)	(ی)
.....
.....
.....
.....
.....

۲۱) کلمه‌هایی را که با «ای» ترکیب می‌شوند، در یک ستون و آن‌هایی را که با «ی» ترکیب می‌شوند، در ستون دیگر بنویسید.
کتاب - لانه - قصه - مناسب - سیاه - دوست - گناه - نامه - پژمرده - خانه

مرتب کنید.

کلمه‌های مقابل را با توجه به صدای آخرشان از هم جدا کنید.

- ۲۲) ه
 -
 ی
 ای
 ی

کامل کنید. (به مثال‌های داده شده توجه داشته باشید).

ی ای

ی ی

علی لباسی خرید.	لباس علی
.....
.....
.....
.....

ی ای

ی ی

سایه‌ای آمد.	سایه‌ی درخت
.....
.....
.....

سوالات چهارگزینه‌ای

۲۶) کدام گزینه صدای «ه» می‌دهد؟

- ۱ پنجاه ۲ خنده ۳ گروه ۴ نگاه

۲۷) آخر کدام کلمه با «روباه» هم‌پایان است؟

- ۱ شانه ۲ کتابخانه ۳ گناه ۴ ستاره

۲۸) با اضافه کردن «هم» به کدام کلمه می‌توان کلمه‌ی معناداری ساخت؟

- ۱ سفر ۲ نظم ۳ مشورت ۴ شکر

۲۹) مشورت یعنی

- ۱ نظر ۲ صحبت ۳ فکر ۴ هم‌فکری

۳۰) کدام گزینه می‌تواند با «ای» ترکیب شود؟ («ای» در آخر کلمه اضافه شود.)

- ۱ سیاره ۲ روباه ۳ گروه ۴ کوه

۳۱) کدام گزینه نمی‌تواند با «ای» ترکیب شود؟ (ای در آخر کلمه اضافه نمی‌شود.)

- ۱ خامه ۲ سایه ۳ ستاره ۴ سیاه

۳۲) کدام کلمه برای جای خالی مناسب است؟

«من دوستی هنرمند، و بی‌زیانم»

- ۱ دانا ۲ با سود ۳ مهربان ۴ یار

۳۳) جمله‌ی زیر با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«من به دوستم نوشتم.»

- ۱ نامه‌ی ۲ نامه‌های ۳ نامه‌ای ۴ نامه‌ام

۳۴) کدام گزینه برای جمله‌ی زیر مناسب‌تر است؟

«..... پدر بزرگم باصفا است.»

- ۱ خانه‌ای ۲ خانه ۳ خانگی ۴ خانه‌ها

درس ۱

کتابخانه‌ی کلاس ما

املا‌ی جای خالی

- ۱ دوست خوبم جاهای خالی را با توجه به متن درس با کلمه‌ی مناسب پر کن.
- ۱ در یکی از روزهای ماه ، دانش‌آموزان، آرام و با وارد کلاس شدند. آموزگار پس از سلام و از بچه‌ها در گروه‌های خود قرار بگیرند.
- ۲ بچه‌ها در گروه خود گفت‌وگو کردند و خود را روی برگه‌ای نوشتند. نماینده‌ی هر آن را با بلند
- ۳ کتاب خوب را هم مانند دوست، پس از و مشورت با بزرگ‌ترها می‌کنیم.

املا‌ی جورچینی

۲ فرزند باهوشم می‌دونم که تو می‌تونی حدس بزنی این حروف به هم ریخته چه کلمه‌ای است. زود حدس بزن.

..... ← ه-و-ژ-ی ← ا-م-ه-ن-ر-ب
..... ← و-ت-ر-ش-م ← ز-ی-ع-ز

املا‌ی صحیح‌کردنی

۳ معلم کوچولوی من حالا وقتشه که شما دست به کار شوید و با دقت املا‌ی زیر را تصحیح کنید (غلط‌ها را پیدا کرده و صحیح آن‌ها را بنویس).

ای خدای بزرگ من کارهایم را با نام تو شروع می‌کنم. نام تو به من شادی و نشاط می‌دهد. از تو سپاس گذارم. به من کمک کن تا فرزندی خوب برای خانواده‌ام باشم. ما بهتر است کتاب‌ها و مجله‌های ویژه‌ی خدمان را بخانیم. ای یاد تو مونس روانم / جوز نام تو، نیست بر زبانم

املا‌ی تلفیقی

۲ از بین کلمه‌های مقابل، کلمه‌های صحیح را انتخاب کن و با آن‌ها جمله‌های زیبا بساز.

سراغاز
موفق
غافل
آمودگار
مفید
مناسب
اشاره

املا تهریری

۵ عزیزم! این متن املایی را باید کسی برایت بخواند و شما گل قشنگ من، آن را در دفترت بنویسی.

بهترین دوست

آیا می‌دانی بهترین دوست کیست؟ بهترین دوست کسی است که هر وقت بخواهیم در کنار ما باشد. پاسخ همه‌ی پرسش‌های ما را بداند. دانا و خوش‌بین باشد. دوستی هنرمند و باسود باشد. به ما زبانی نرساند. آری دوست خوبم این یارِ مهربان، همان کتاب است. پس کتاب زیاد بخوان و از آن غافل نباش.

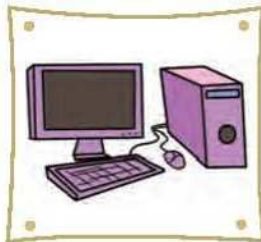
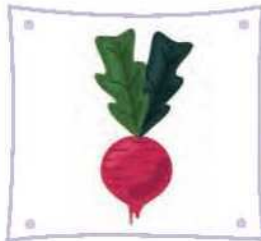

درس ۲

مسجدِ معلّی‌ما

املا تصویری

۱ گلم نام هر تصویر را زیر آن بنویس.

املا جای خالی

۲ دوست خوبم جاهای خالی را با توجه به متن درس با کلمه‌ی مناسب پر کن.

۱ پیرمرد هر سال در چیزی می‌کاشت. آن سال هم گرفت بکارد.

ب مهدی رو به مادرش کرد و گفت: «من با به حرف‌های گوش دادم. او

جالب بود.

پ من همیشه فکر می‌کردم مردم برای نماز به مسجد می‌آیند.

املا موربانهای

۳) نازنینم! موربانه برخی از حروف کلمه‌ها را خورده است. شما آن‌ها را سر جای‌شان بنویس.

امام جما...ت از همه‌ی کسانی که در...اختن مسجد، کمک و...مکاری کرده بودند، تش...ر کرد سپس م...دی
به همراه پدر و مادرش به...رف خانه رفتند.
چیزی نگ...شت که مزر...ه، سرسبز شد. پیرمرد رفت و چ...ندرکی را انتخاب کرد و پیرزن با آن آش پر برک...ی
پخت و میان...مسایه‌ها ت...سیم کرد.

املا صحیح‌کردنی

۴) معلم کوچولوی من! حالا وقتشه که شما دست به کار شوید و با دقت املا‌ی زیر را تصحیح کنید.

وقتی برای خاندن نماز به مسجد می‌آییم، از حال یکدیگر باخبر می‌شویم و هم‌فکری می‌کنیم. در مسجد مه‌لی ما
کلاس‌های آموزش قرآن و نغاشی وجود دارد. حوض مسجد پُر از آب بود و گلدان‌های پُرگلی دور آن بود.
پیرمرد خصنه شده بود، تسمیم گرفت، پیرزن را سدا کند.
چقدر بلاخره از خاک درآمد و پیرزن آش خشمزه‌ای با آن پخت.

املا تلفیقی

۵) از بین کلمه‌های مقابل، کلمه‌های صحیح را انتخاب کن و با آن‌ها جمله‌های زیبا بساز.

هوض

استفاده

انتخاب

چراغانی

نماز جماعت

املا تعریری

۶) عزیزم! این متن املا‌یی را باید کسی برایت بخواند و شما گل قشنگ من، آن را در دفترت بنویسی.

مدرسه‌ی ما

مدرسه‌ی زیبایی در محله‌ی ما در حال ساختن بود. یک روز که تازه کار بنایی مدرسه تمام شده بود، من و دوستانم
برای دیدن مدرسه به آنجا رفتیم. در آن مدرسه کتاب‌خانه‌ای بزرگ و کلاسی برای خواندن نماز جماعت بود. وقتی
از کلاس‌ها بیرون آمدیم، چشم‌مان به حوض پُرآبی افتاد که دور آن گلدان‌های پُرگلی بود و آموزگار مهربانی پیش ما
آمد و به ما شیرینی و شربت داد. ما آن مدرسه را خیلی دوست داشتیم و تصمیم گرفتیم به آن مدرسه برویم.

درستانه

هوای سالم

همه‌ی جانداران از جمله انسان‌ها، گیاهان و جانوران برای زندگی و رشد کردن به آب و هوای سالم و پاک نیاز دارند. عواملی مانند دود خودروها (استفاده‌ی زیاد از خودروهای شخصی)، دود کارخانه‌ها، استفاده‌ی نادرست از سوخت‌ها و ... باعث آلوده شدن هوا در شهرهای بزرگ می‌شود.

هوای آلوده باعث بیماری‌هایی نظیر بیماری‌های تنفسی و گوارشی و بیماری‌های قلبی می‌شود.

برای اینکه هوای سالم‌تری داشته باشیم، باید به دنبال روش‌هایی باشیم که تا حد امکان از این آلودگی‌ها جلوگیری شود. از جمله این روش‌ها می‌توان به استفاده از وسایل نقلیه‌ی عمومی به جای وسیله‌ی نقلیه‌ی شخصی، کنترل وسایل نقلیه جهت کاهش مصرف سوخت، انتقال کارخانه‌های دودزا به بیرون از شهر، ایجاد فضای سبز و ... اشاره کرد.

آب رودخانه

آب رودخانه‌ها نیز در زنده ماندن جانداران نقش بسیار مهمی دارد. انسان‌ها نقشی اساسی در تمیز نگه داشتن آب رودخانه‌ها دارند و با رعایت کردن مواردی نظیر نریختن زباله‌های خود درون آب رودخانه‌ها و یا ساحل، جلوگیری از ورود فاضلاب و یا مواد شیمیایی کارخانه‌ها به رودخانه، جلوگیری از ساختن چاه فاضلاب نزدیک رودخانه‌ها و ... می‌توانند در سلامت و پاکیزگی آب، کوشا باشند.

با رعایت نکردن موارد فوق، خطری جدی جانورانی که در رودخانه‌ها یا اطراف آن زندگی می‌کنند را تهدید می‌کند و به‌طور ویژه سلامت موجوداتی که از آب رودخانه استفاده می‌کنند، را به خطر می‌اندازد و همچنین بر روی سلامت انسان‌ها به خاطر استفاده از ماهی‌ها و موجودات دیگری که در رودخانه‌ها زندگی می‌کنند، تأثیر می‌گذارد. آلودگی آب رودخانه بر گیاهان و زمین‌های کشاورزی اطراف رودخانه نیز تأثیر به‌سزایی می‌گذارد.

آب سالم

انسان‌ها برای رفع تشنگی، پختن غذا، شست‌وشو، آبیاری زمین‌های کشاورزی، حمل و نقل، پرورش و صید ماهی، گردش و تفریح، شنا و ... از آب استفاده می‌کنند.

همه‌ی جانداران برای زندگی و رشد کردن به آب سالم احتیاج دارند و بعضی از جانوران و گیاهان در آب رودخانه یا اطراف آن زندگی می‌کنند. آب آلوده در دریاها، باعث بیماری و مرگ جانوران آبی و ماهی‌ها می‌شود.

نکته اگر از منابع آب به درستی استفاده نشود و صرفه‌جویی رعایت نشود، ممکن است با کمبود آن روبه‌رو شویم. که خطر بزرگی برای زندگی موجودات زنده و نیز برای کشاورزی است. پس در صمیع مصرف‌کردن آب سهیم و کوشا باشیم.

اگر آب رودخانه‌ای خشک شود، جاندارانی که در اطراف آن رودخانه زندگی می‌کنند به مشکلات بزرگی برخورد می‌کنند. تمامی جانوران و گیاهانی که داخل رودخانه زندگی می‌کنند مانند ماهی‌ها و آبزیان می‌میرند، گیاهان اطراف رودخانه خشک می‌شوند و جانوران دیگر باید مهاجرت کنند تا از بین نروند.

آب آشامیدنی

همان‌طور که می‌دانیم، آب رودخانه‌ها بهداشتی و قابل آشامیدن نمی‌باشد. به همین دلیل آب‌های جاری را پشت سدها جمع کرده و برای اینکه قابل آشامیدن شوند، به تصفیه‌خانه می‌فرستند، تا طی مراحل مختلفی از جمله ته‌نشینی ذرات و عبور از صافی برای گرفته شدن گل و لای آن و کشتن میکروب‌ها توسط مواد میکروبی‌کش و اضافه کردن کلر، آب را تصفیه کنند و از طریق لوله، به منازل در شهرها و روستاها هدایت کنند.

تهیه آب تصفیه شده، زحمت و هزینه‌های زیادی دارد، پس باید در مصرف آب صرفه‌جویی کنیم و آن را به درستی استفاده کنیم.

متوجه شدیم که یکی از منابع طبیعی مهم و حیاتی در طبیعت، آب است و چه خوب است نحوه‌ی صحیح مصرف آب را در هنگام غذا خوردن، شستن ظروف و دوش گرفتن رعایت کنیم.

در بسیاری از مواقع در هنگام انجام فعالیت‌های روزمره شاید فراموش کرده‌اید که در مصرف آب اسراف کرده‌اید. در ادامه به چند نمونه از مثال‌های استفاده‌ی درست آب می‌پردازیم:

۱- در هنگام مسواک زدن، می‌توانیم با استفاده از یک لیوان آب، دندان‌های خود را مسواک بزنیم و در این هنگام شیر آب را ببندیم.

۲- برای شست‌وشوی ماشین و نیز آبیاری گیاهان می‌توانیم به جای شلنگ از سطل مخصوص استفاده کنیم.

۳- در هنگام دوش گرفتن به جای استفاده از وان حمام از دوش آب به مقدار لازم استفاده کنیم.

۴- چکه کردن و نشت آب از شیر و لوله‌ها موجب هدر رفتن مقدار زیادی آب می‌شود، پس شیرهای آب را بررسی کنیم و در صورت خرابی حتماً برای تعمیر آن‌ها اقدام کنیم.

نکته ما انسان‌ها برای این‌که به محیط زیست و زندگی جانداران کمک کنیم می‌توانیم کارهایی نظیر کاشتن درختان، آلوده نکردن محیط اطراف خود، دادن غذا به پرندگان و سافتن لانه برای آن‌ها و ... انجام دهیم.

سوالات درس ۲

کامل کنید

- ۱ همه‌ی جانداران برای و به آب سالم نیاز دارند.
- ۲ یکی از راه‌های پیشگیری از آلودگی هوا استفاده از جهت رفت و آمد به جای است.
- ۳ آب رودخانه در توسط مواد میکروبی و کش و زدن کلر، به آب آشامیدنی تبدیل می‌شود.
- ۴ آب آلوده در دریاها، باعث بیماری و مرگ جانوران و می‌شود.
- ۵ آب تصفیه‌شده توسط به خانه‌ها هدایت می‌شود.
- ۶ آب رودخانه قابل و نیست.

صحیح یا غلط

- ۷ استفاده‌ی نادرست از سوخت‌ها باعث آلودگی آب می‌شود.
- ۸ با ایجاد فضای سبز می‌توانیم از هوای سالم‌تری بهره‌مند شویم.

- ص غ
- ص غ
- ص غ
- ص غ

- ۹ برای شستن ماشین از آب تصفیه شده استفاده می کنیم.
- ۱۰ آلودگی آب، باعث بیماری تنگی نفس و بیماری های گوارشی می شود.
- ۱۱ یکی از راه های پیشگیری از آلودگی محیط زیست، جلوگیری از ورود فاضلاب به رودخانه است.
- ۱۲ آب رودخانه ها در زندگی انسان و جانوران، نقش مهمی دارد.

پاسخ دهید

- ۱۳ چرا جانوران به آب و هوای سالم نیاز دارند؟
- ۱۴ چه عواملی باعث آلودگی هوا می شود؟ ۳ مثال ذکر کنید.
- ۱۵ برای اینکه هوای سالم تری داشته باشیم، چه کارهایی می توانیم انجام دهیم؟
- ۱۶ هوای آلوده باعث چه بیماری هایی می شود؟
- ۱۷ مراحل تصفیه ی آب را بنویسید.
- ۱۸ برای داشتن آب سالم، چه کارهایی را نباید انجام دهیم؟
- ۱۹ برای انجام چه کارهایی به آب سالم نیاز داریم؟
- ۲۰ در تصفیه خانه چه اتفاقی می افتد؟
- ۲۱ چند مورد از موارد صرفه جویی در مصرف آب را ذکر کنید.

انتخاب کنید

- ۲۲ کدامیک از تصاویر زیر به سالم ماندن هوا کمک می کند؟

۴

۳

۲

۱

۲۳ از تصاویر زیر کدامیک باعث آلودگی هوا می‌شود؟

۴

۳

۲

۱

۲۴ آلودگی هوا می‌تواند باعث چه نوع بیماری‌هایی شود؟

- ۱ بیماری‌های قلبی ۲ بیماری‌های گوارشی ۳ بیماری‌های تنفسی ۴ همه‌ی موارد

۲۵ انسان‌ها چگونه در آلودگی آب رودخانه نقش دارند؟

- ۱ با ریختن زباله در رودخانه ۲ با ریختن فاضلاب خانگی در رودخانه‌ها
 ۳ سوخت اتومبیل‌ها را کنترل نکردن ۴ گزینه‌های (۱) و (۲) صحیح هستند.

۲۶ آب آلوده چه اثری بر زندگی موجودات آبی دارد؟

- ۱ هیچ اثری بر زندگی آن‌ها ندارد.
 ۲ موجودات آبی به جایی می‌روند که آب پاکیزه‌تری داشته باشد.
 ۳ باعث مرگ و بیماری این موجودات می‌شود.
 ۴ موجودات آبی موادی ترشح می‌کنند که آلودگی بر آن‌ها اثری ندارد.

۲۷ انسان‌ها از آب چه استفاده‌هایی می‌کنند؟

- ۱ شست‌وشو ۲ پخت‌وپز ۳ گردش و تفریح ۴ همه‌ی موارد

۲۸ آلودگی آب رودخانه چه اثراتی در سلامت انسان‌ها دارد؟

- ۱ حیوانات آبی مانند ماهی‌ها از آن استفاده می‌کنند و چون ما از ماهی‌ها به عنوان غذا استفاده می‌کنیم، باعث می‌شود سلامتی مان به خطر بیفتد.
 ۲ برای شست‌وشوی ماشین‌ها می‌تواند مناسب باشد.
 ۳ بر کشاورزی و مواد خوراکی گیاهی می‌تواند اثرات بدی داشته باشد.
 ۴ گزینه‌های (۱) و (۳) صحیح هستند.

۲۹ کدامیک از مراحل زیر جزو مراحل تصفیه‌ی آب نمی‌باشد؟

- ۱ آب جمع‌شده پشت سدها را به تصفیه‌خانه هدایت می‌کنند.
 ۲ در آنجا از صافی عبور داده و گل و لای آن را می‌گیرند.
 ۳ توسط مواد میکروب‌کش و کلر آب را تصفیه می‌کنند.
 ۴ آب تصفیه‌شده را توسط لوله به رودخانه هدایت می‌کنند.

۳۰ کدامیک از تصاویر زیر راه صحیح مصرف آب را نشان می‌دهد؟

۴

۳

۲

۱

درس ۵ می خواهیم وضو بگیریم

✿ با شنیدن صدای اذان متوجه می شویم که هنگام نماز است.

✿ در این هنگام باید وضو بگیریم و با وضو گرفتن خود را برای حرف زدن با خدا آماده کنیم.

✿ ما برای نماز خواندن، قرآن خواندن و رفتن به مسجد وضو می گیریم.

✿ بهتر است برای رفتن به مکان های زیارتی و خواندن دعاها، وضو بگیریم.

✿ مراحل وضو گرفتن:

۱) اول نیت می کنم که برای انجام فرمان خدا و خشنودی او وضو می گیرم.

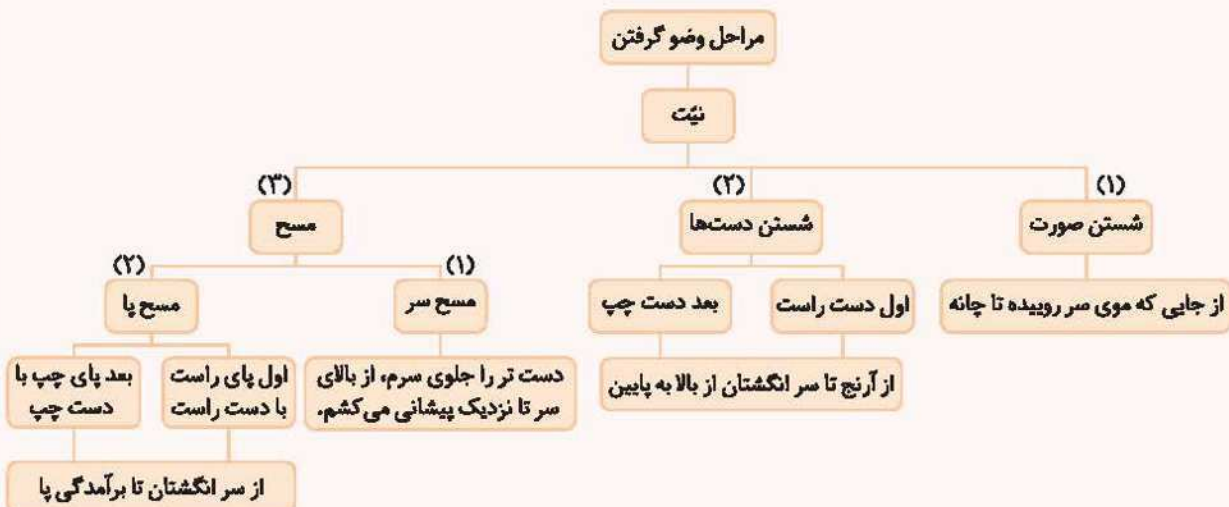
۲) سپس صورتم را از بالا به پایین، یعنی از جایی که موی سر می روید تا چانه، می شویم.

۳) بعد دست راست را از بالا به پایین، یعنی از آرنج تا سر انگشتان می شویم و بعد دست چپ را مانند دست راست می شویم.

۴) بعد با دست تر بر موهای جلوی سرم، از فرق سر (بالای سر) تا جلوی پیشانی می کشم که به این کار «مسح» می گویند.

۵) سپس با دست راست روی پای راست را مسح می کنم و بعد با دست چپ روی پای چپ را مسح می کنم، یعنی از سر انگشتان تا

برآمدگی پا را دست می کشم.

سوالات درس ۵

کامل کنید

- ۱ وقتی وضو می‌گیریم می‌شویم.
- ۲ با وضو گرفتن برای خواندن آماده می‌شویم.
- ۳ در هنگام وضو، دستانم را از تا می‌شویم.
- ۴ قبل از وضو نیت می‌کنم که برای و وضو می‌گیرم.

صحیح یا غلط

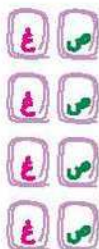
- ۵ کشیدن دستِ تَر بر موها یا روی پا را مسح می‌گویند.
- ۶ برای مسح پا، دستِ تَر را از برآمدگی پا تا سر انگشتان می‌کشند.
- ۷ با دست راست، پای چپ و با دست چپ، پای راست را مسح می‌کشیم.
- ۸ در هنگام وضو، مسح سر را بعد از مسح پا می‌کشیم.

پاسخ دهید

- ۹ چگونه خود را برای نماز خواندن آماده می‌کنیم؟
- ۱۰ ترتیب شستن اعضای بدن در وضو را بیان کنید.
- ۱۱ طریقه‌ی شستن صورت در وضو را بیان کنید.

انتخاب کنید

- ۱۲ اولین مرحله در وضو کدام است؟
 - (۱) شستن صورت
 - (۲) شستن دست
 - (۳) نیت
 - (۴) مسح
- ۱۳ برای انجام کدام یک از کارهای زیر نیاز نیست وضو داشته باشیم؟
 - (۱) دعا کردن
 - (۲) قرآن خواندن
 - (۳) نماز خواندن
 - (۴) زیارت رفتن
- ۱۴ کدام گزینه صحیح نیست؟
 - (۱) وضو یعنی پاکیزه شدن
 - (۲) نماز یعنی حرف زدن با خدا
 - (۳) مسح کردن یعنی شستن دست‌ها از آرنج تا نوک انگشتان
 - (۴) برای خواندن نماز لازم است حتماً وضو داشته باشیم.
- ۱۵ کدام یک از مراحل زیر در وضو زودتر انجام می‌شود؟
 - (۱) مسح پای راست
 - (۲) مسح سر
 - (۳) شستن دست چپ
 - (۴) شستن صورت از چانه تا جایی که موی سر رویده است.

۱۲ + ۲۴ = ۳۶

۲۵ + ۲۲ = ۵۷

۴۴ + ۳۵ = ۷۹

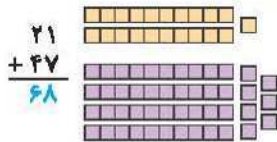
۳۴

۵۹ - ۳۷ = ۲۲

۴۶ - ۳۴ = ۱۲

۶۷ - ۵۶ = ۱۱

۳۵

۳۶

روش اول (روش مرحله‌ای):

۳۷

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ + ۴۲ \\ \hline ۷۴ \\ + ۲ \\ \hline ۷۶ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۴۳ \\ + ۲۵ \\ \hline ۶۳ \\ + ۵ \\ \hline ۶۸ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۷ \\ + ۴۲ \\ \hline ۹۷ \\ + ۲ \\ \hline ۹۹ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۷ \\ + ۶۲ \\ \hline ۸۷ \\ + ۲ \\ \hline ۸۹ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۸ \\ - ۲۴ \\ \hline ۳۸ \\ - ۲ \\ \hline ۳۶ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۸ \\ - ۲۵ \\ \hline ۵۸ \\ - ۵ \\ \hline ۵۳ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۵ \\ - ۲۴ \\ \hline ۷۵ \\ - ۲ \\ \hline ۷۳ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۹ \\ - ۵۳ \\ \hline ۱۹ \\ - ۳ \\ \hline ۱۶ \end{array}$$

روش دوم:

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ + ۴۲ \\ \hline ۷۶ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۴۳ \\ + ۲۵ \\ \hline ۶۸ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۷ \\ + ۴۲ \\ \hline ۹۹ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۷ \\ + ۶۲ \\ \hline ۸۹ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۸ \\ - ۲۴ \\ \hline ۳۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۸ \\ - ۲۵ \\ \hline ۵۳ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۵ \\ - ۲۴ \\ \hline ۷۱ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۹ \\ - ۵۳ \\ \hline ۱۶ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۴۵ \\ + ۲۴ \\ \hline ۶۵ \\ + ۲ \\ \hline ۶۷ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۱ \\ + ۵۳ \\ \hline ۸۱ \\ + ۳ \\ \hline ۸۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۱ \\ + ۱۸ \\ \hline ۸۹ \\ + ۸ \\ \hline ۹۷ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۴ \\ + ۲۳ \\ \hline ۷۴ \\ + ۳ \\ \hline ۷۷ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۸۹ \\ - ۵۴ \\ \hline ۳۹ \\ - ۲ \\ \hline ۳۷ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۹ \\ - ۲۵ \\ \hline ۴۹ \\ - ۵ \\ \hline ۴۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۸ \\ - ۵۴ \\ \hline ۴۸ \\ - ۲ \\ \hline ۴۶ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹ \text{ دهتایی} \\ - ۵ \text{ دهتایی} \\ \hline ۴ \text{ دهتایی} \end{array}$$

۳۸

$$\begin{array}{r} ۳۲ \\ + ۱۷ \\ \hline ۴۹ \\ + ۷ \\ \hline ۵۶ \end{array}$$

مریم روی هم ۴۹ دقیقه پیاده‌روی کرده است. \Rightarrow

۳۹

$$\begin{array}{r} ۷۹ \\ - ۲۲ \\ \hline ۵۷ \\ - ۲ \\ \hline ۵۵ \end{array}$$

در فروشگاه ۵۷ سیب وجود دارد. \Rightarrow

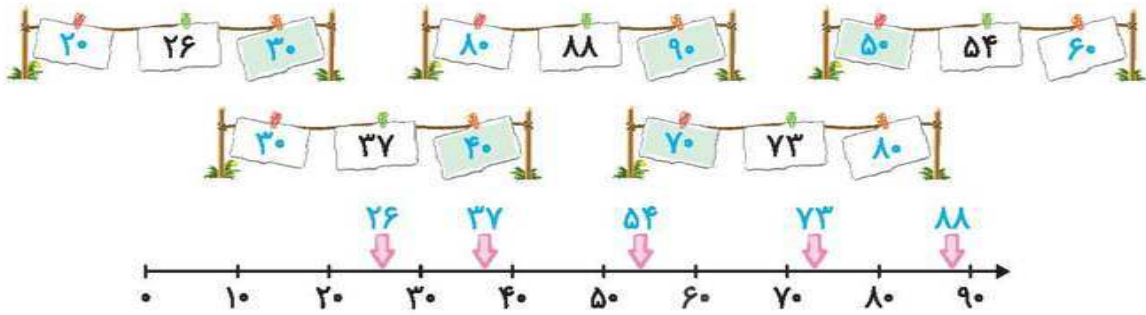
۴۰

$$\begin{array}{r} ۲۳ \\ + ۶۳ \\ \hline ۸۳ \\ + ۳ \\ \hline ۸۶ \end{array}$$

او ۸۶ صفحه کتاب داستان خوانده است. \Rightarrow

۴۱

۴۲

۲۰

۶۰

۹۰

۹۰

۴۳

باید عددهایی را پیدا کنیم که به عدد ۵۰ نزدیک هستند، پس عدد سنگ‌هایی که خرگوش باید روی آن‌ها بپرد، به صورت زیر است:

خرگوش باید روی ۱۰ سنگ بپرد. $\Rightarrow 51, 49, 53, 48, 50, 46, 47, 46, 54, 52$

۴۴

$$\begin{array}{r} 47 \\ + 24 \\ \hline 67 \\ + 4 \\ \hline 71 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 53 \\ + 29 \\ \hline 72 \\ + 9 \\ \hline 81 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ + 47 \\ \hline 68 \\ + 7 \\ \hline 75 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 45 \\ \hline 70 \\ + 10 \\ \hline 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 63 \\ + 19 \\ \hline 72 \\ + 9 \\ \hline 81 \end{array}$$

۴۵

$$\begin{array}{r} 53 \\ - 27 \\ \hline 26 \\ - 11 \\ \hline 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ - 29 \\ \hline 19 \\ - 9 \\ \hline 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 28 \\ \hline 67 \\ - 7 \\ \hline 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ - 48 \\ \hline 42 \\ - 18 \\ \hline 24 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 \\ - 59 \\ \hline 13 \\ - 9 \\ \hline 4 \end{array}$$

۳۰ (ت) ۵۵ یکی

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 28 \\ \hline 58 \\ - 5 \\ \hline 53 \end{array}$$

۵ دهتایی و ۸ یکی

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 42 \\ \hline 59 \\ + 3 \\ \hline 62 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 42 \\ \hline 59 \\ + 3 \\ \hline 62 \end{array}$$

۶ دهتایی یا ۶۰ (ب) دهتایی (آ)

۴۶

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 27 \\ \hline 51 \\ + 10 \\ \hline 61 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ + 49 \\ \hline 61 \\ + 9 \\ \hline 70 \end{array}$$

۴۷

$$\begin{array}{r} 53 \\ - 28 \\ \hline 25 \\ - 8 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 41 \\ - 35 \\ \hline 6 \\ - 5 \\ \hline 1 \end{array}$$

۴۸

$$\begin{array}{r} 57 \\ - 28 \\ \hline 29 \\ - 8 \\ \hline 21 \end{array}$$

\Rightarrow سارا امروز ۲۹ دقیقه کتاب خوانده است.

۴۹

$$\begin{array}{r} 29 \\ + 17 \\ \hline 46 \\ + 10 \\ \hline 56 \end{array}$$

\Rightarrow خانم معلم ۵۶ مداد داشت.

$$\begin{array}{r} 56 \\ - 47 \\ \hline 9 \\ - 7 \\ \hline 2 \end{array}$$

\Rightarrow ۹ مداد برای او باقی مانده است.

۴۹

فارسی ۲

پاسخ پرسش‌های

پاسخ سؤالات ستایش

۴ کلمه‌های یک بخشی: توپ، جغد / کلمه‌های دوبخشی: سبد، زیبا، سرسبز / کلمه‌های سه بخشی: آبادی، دوچرخه / کلمه‌های چهاربخشی: خانواده، رنگ‌آمیزی

۵ و (مونس، شروع) / چ (چشمه، چای) / ت (توانا، دوست)

۶ ۱) ن، نو، این ۲) د، دو، دی
۳) گ، کو، کی ۴) و، یو، وی

۷ مسواک (م - ک) / آسمان (آ - ن) / بلبل (ب - ل)

۸ صدای پایانی (او): (گردو - چاقو) / صدای پایانی (واو): (گاو - سرو) / صدای پایانی هـ: (ماه - کوه) / صدای پایانی ی: (نامه - خانه)

۱ برعهده‌ی دانش‌آموز

۲ برعهده‌ی دانش‌آموز

۳

کلمه‌ها	حروف
ستاره	س ت ا ر ه
مرغابی	م ر غ ا ب ی
باران	ب ا ر ا ن
پروانه	پ ر و ا ن ه

پاسخ سؤالات درس ۱

۲۰ هم‌گروه

۲۱ ای (لانهای - قصه‌ای - نامه‌ای - پژمرده‌ای - خانه‌ای) / ی (کتابی - مناسبی - سیاهی - دوستی - گناهی)

۲۲ کتاب خوب مانند دوست خوب است.

۲۳ بهتر است کتاب‌های ویژه‌ی خودمان را بخوانیم.

۲۴ ه (روپاه - گروه - راه) - (رایانه - ویژه - اشاره) / ی (خدای - نماینده‌ی) ای (کوچه‌ای - نامه‌ای - مجله‌ای) / ی (زبانی - ماهی - فارسی)

۲۵ دفتر مشق ← دفتری خریدم. / فکر تازه ← فکری تازه دارم. / نگاه خسته ← پدرم نگاهی خسته داشت. / نامه‌ی دوستم ← نامه‌ای رسید. / خانه‌ی بزرگ ← ما خانه‌ای بزرگ خریدیم. / ستاره‌ی درخشان ← من ستاره‌ای درخشان دیدم.

۲۶ گزینه‌ی (۲)

۲۷ گزینه‌ی (۳)

۲۸ گزینه‌ی (۱)

۲۹ گزینه‌ی (۴)

۳۰ گزینه‌ی (۱)

۳۱ گزینه‌ی (۴)

۳۲ گزینه‌ی (۲)

۳۳ گزینه‌ی (۳)

۳۴ گزینه‌ی (۳)

۱ سودمند

۲ مخصوص

۳ نظر

۴ هم‌فکری

۵ کامپیوتر

۶ بی‌خبر

۷ نماینده‌ی هر گروه

۸ با استفاده از کتاب‌ها، مجله‌ها، رایانه و افراد دانا

۹ نادرست

۱۰ درست

۱۱ درست

۱۲ نماینده‌ی - اول - بهتر - مجله‌های - ویژه‌ی - بخوانیم

۱۳ خورشید - خروس - کیف - کتاب‌خانه - پاکت - رایانه

۱۴ پاسخ - انتخاب - خودمان - کتاب‌خانه - خواست

۱۵ الف (علوم - جمع - شروع / ب) مهربان - نه - گروه (پ) غروب - جغد - جیغ / ت) ایران - مینا - خانه‌ای

۱۶ تشکر - گروه

۱۷ هم‌فکر

۱۸ هم‌سن

۱۹ هم‌وطن

پاسخ پرسش‌های املا ۲

پاسخ سوالات درس ۱

- ۱ مهر - نظم - احوال پرسی - خواست - پیشنهاد - گروه - صدای - خواند - هم‌فکری - انتخاب
- ۲ مهربان - ویژه - عزیز - مشورت
- ۳ شروع - شروع / نشات - نشاط
- ۴ کلمه‌های صحیح: موقق - غافل - مفید - اشاره - جمله‌نویسی برعهده‌ی دانش‌آموز

پاسخ سوالات درس ۲

- ۱ نماز جماعت - عکاسی - مزرعه - چغندر - کتاب‌خانه - گلدان - شیرینی - رایانه
- ۲ مزرعانش - تصمیم - چغندر - نقت - پیش‌نماز - سخنان خواندن
- ۳ جماعت - ساختن - همکاری - تشکر - مهدی - طرف - نگذشت - مزرعه - چغندرکی - برکتی - مسایه‌ها - تقسیم
- ۴ خاندن - خواندن / هال - حال / مهله‌ی - محله‌ی - آموذش - آموزش / نقاشی - نقاشی / حوظ - حوض - خسته - خسته / تصمیم - تصمیم / سدا - صدا - چغندر - چغندر / بالاخره - بالاخره / خشمزهای - خوش‌مزه‌ی
- ۵ کلمه‌های صحیح: استفاده - چراغانی - نماز جماعت - جمله‌نویسی برعهده‌ی دانش‌آموز

پاسخ سوالات درس ۳

- ۱ ستاره - پزشک - ناراحت - گنجشک - پیامبر - بیمار - کندوی عسل - غذا خوردن
- ۲ خطرناکی - تصمیم - حرف‌های - میکروب‌ها - اول - بشویی - سالم - تندرست - سفارش
- ۳ پاکیزه - کثیف - خطرناک - حوصله - تصمیم
- ۴ خوص - خرس / حرف - حرف / نفحمیده - نفحمیده - ناراحت - ناراحت / بی‌حوصله - بی‌حوصله - اسطراحت - استراحت / عثل - عسل - خوش‌حال - خوش‌حال / عثل‌ها - عسل‌ها - کسبش - کثیفش / خورد - خورد
- ۵ راز - بقیه - صبح زود - پیغمبر

پاسخ سوالات درس ۴

- ۱ لانه - سبد - گوش - روباه - خرگوش - حمام
- ۲ منتظر - صدایی - اتفاقی - مهم - نظافت - می‌خاراند
- ۳ گودال - شغال - شست‌وشو - تصمیم
- ۴ مواضبت - مواظبت / طمیز - تمیز / سدا - صدا - حویج - حویج / پاسخ - پاسخ / دغیقه - دقیقه - خوش‌حالی - خوش‌حالی
- ۵ سرود - غصه - خطر

پاسخ سوالات درس ۵

- ۱ پروانه - گوسفند - قطره - میوه - خانه - گل
- ۲ نصیحت - حرف - مزدت - وانگهی - احوال
- ۳ روزگاری - درست‌کاری - می‌فروخت - گوسفندان - نگه‌داری - نصیحت - درست - صاحب - مزدت
- ۴ وانگهی - قطره - سیل - نصیحت
- ۵ گوسفندان - گوسفندان / اشرو - شروع / اصیل - سیل - نجاط - نجات / ثاحب - صاحب

پاسخ پرسش‌های علوم ۲۴

پاسخ سوالات درس ۱

- ۱۶ برای دیدن از حس بینایی و برای بویدن از حس بویایی استفاده می‌کنیم.
- ۱۷ یادداشت‌برداری به ما کمک می‌کند تا بتوانیم مشاهدات خود را دقیق بیان کنیم. هم‌چنین آن‌ها را فراموش نکنیم.
- ۱۸ به خاطر اینکه سلامتی ما به خطر نیفتد، زیرا ممکن است آن مواد سمی و یا خطرناک باشند.
- ۱۹ به کمک حس بویایی، بو می‌کنیم؛ به کمک حس چشایی، مزه‌ها را می‌چشیم؛ به کمک حس بینایی، می‌بینیم؛ به کمک حس لامسه، لمس می‌کنیم و به کمک حس شنوایی، می‌شنویم.
- ۲۰ بله، زیرا او پس از مشاهده، یادداشت‌برداری کرده است.
- ۲۱ حس لامسه
- ۲۲ گزینه‌ی (۳) - ما به کمک چشم می‌توانیم پیرامون خود را ببینیم و از ظاهر اجسام، اطلاعاتی به‌دست آوریم.
- ۲۳ گزینه‌ی (۱) - استفاده از حواس پنج‌گانه (بینایی، شنوایی، لامسه، بویایی و چشایی) را مشاهده می‌گویند.
- ۲۴ گزینه‌ی (۲) - چون با یادداشت‌برداری می‌تواند مشاهده‌ی خود را دقیق‌تر از بقیه بیان کرده و از فراموش شدن آن جلوگیری کند.
- ۲۵ گزینه‌ی (۱) - با کمک حس بینایی، می‌بینیم.
- ۲۶ گزینه‌ی (۲) - ما به کمک حس چشایی، طعم غذاها را می‌چشیم.
- ۲۷ گزینه‌ی (۱)
- ۲۸ گزینه‌ی (۴) - او با استفاده از دوربین عکاسی می‌تواند مشاهدات خود را ثبت کند.

- ۱ حواس پنج‌گانه
- ۲ یادداشت‌برداری
- ۳ فراموش
- ۴ چشیدن و بویدن
- ۵ بینایی - چشایی
- ۶ صحیح
- ۷ غلط، یادداشت‌برداری یعنی هر آن‌چه را که با حواس پنج‌گانه دریافت می‌کنیم، در دفترچه‌ای بنویسیم.
- ۸ صحیح
- ۹ صحیح
- ۱۰ غلط، یادداشت‌برداری در بیان دقیق مؤثرتر است.
- ۱۱ غلط، بوی گل را توسط حس بویایی متوجه می‌شویم.
- ۱۲ صحیح
- ۱۳ صحیح
- ۱۴ استفاده از حواس پنج‌گانه مانند بویایی، چشایی، لامسه، شنوایی و بینایی برای جمع‌آوری اطلاعات را مشاهده می‌گویند.
- ۱۵ از حواس پنج‌گانه‌ی خود به خوبی استفاده کنیم و مشاهده‌ی دقیق داشته باشیم.

پاسخ سوالات درس ۲

- ۶ آشامیدن - بهداشتی
- ۷ غلط، استفاده‌ی نادرست از سوخت‌ها باعث آلودگی هوا می‌شود.
- ۸ صحیح
- ۹ غلط، برای شستن ماشین بهتر است از آب چاه استفاده شود.
- ۱۰ غلط، آلودگی هوا باعث تنگی نفس می‌شود.

- ۱ برای زندگی و رشد کردن
- ۲ وسایل نقلیه‌ی عمومی - خودروی شخصی
- ۳ تصفیه‌خانه
- ۴ آبی - ماهی‌ها
- ۵ لوله‌کشی

- ۲۰ تصفیه‌خانه جایی است که آب رودخانه طی انجام مراحل به آب قابل آشامیدن تبدیل می‌شود.
- ۲۱ (۱) موقع مسواک زدن شیر آب را باز نگذاریم. (۲) برای تمیز کردن حیاط، از آب لوله‌کشی استفاده نکنیم. (۳) موقع شستن ظروف و رفتن به حمام شیر آب را باز نگذاریم. (۴) برای شستن ماشین از سطل به جای شیلنگ استفاده کنیم.
- ۲۲ گزینه‌ی (۱) - از وسایل نقلیه‌ی عمومی به جای وسیله‌ی شخصی استفاده کردن
- ۲۳ گزینه‌ی (۲) - استفاده از وسیله‌ی شخصی
- ۲۴ گزینه‌ی (۴) - همه‌ی موارد صحیح است.
- ۲۵ گزینه‌ی (۴) - ورود فاضلاب و همچنین زباله به رودخانه‌ها موجب آلودگی آب آن‌ها می‌شود.
- ۲۶ گزینه‌ی (۳) - موجوداتی که در آب زندگی می‌کنند برای زنده ماندن نیاز به آب پاکیزه و تمیز دارند.
- ۲۷ گزینه‌ی (۴) - همه‌ی موارد صحیح است.
- ۲۸ گزینه‌ی (۴)
- ۲۹ گزینه‌ی (۴) - آب تصفیه‌شده توسط لوله به خانه‌ها هدایت می‌شود.
- ۳۰ گزینه‌ی (۳)

- ۱۱ صحیح
- ۱۲ صحیح، آب رودخانه‌ها در زنده ماندن جانداران نقش بسیار مهمی دارد و ما با رعایت پاکیزگی آن، به زندگی خود و جانوران کمک کرده‌ایم.
- ۱۳ جانوران برای زندگی و رشد کردن به آب و هوای سالم نیاز دارند.
- ۱۴ (۱) استفاده از وسایل نقلیه‌ی شخصی به جای وسایل نقلیه‌ی عمومی (۲) دود ماشین‌ها و کارخانه‌ها (۳) استفاده‌ی نادرست از سوخت‌ها
- ۱۵ (۱) انتقال کارخانه‌ها به بیرون از شهر (۲) استفاده از وسایل نقلیه‌ی عمومی در رفت و آمد (۳) ایجاد فضای سبز (۴) استفاده‌ی صحیح از سوخت‌ها
- ۱۶ باعث بیماری‌هایی نظیر بیماری‌های تنفسی و بیماری‌های قلبی و گوارشی می‌شود.
- ۱۷ آب رودها را در پشت سد یا استخرهای بزرگ جمع می‌کنند. آب را از صافی عبور داده تا گل و لای آن گرفته شود. سپس به آن، مواد میکروپکش و کلر اضافه می‌کنند و در انتها آب توسط لوله‌ها وارد منازل می‌شود.
- ۱۸ نریختن زباله‌های خود درون آب رودخانه‌ها و یا ساحل، جلوگیری از ورود فاضلاب و یا مواد شیمیایی کارخانه‌ها به رودخانه، جلوگیری از ساختن چاه فاضلاب نزدیک رودخانه‌ها و ...
- ۱۹ برای آشامیدن، شست‌وشو، پخت و پز، آبیاری زمین‌های کشاورزی، پرورش و صید ماهی، شنا و ... به آب سالم نیاز داریم.

پاسخ سوالات درس ۳

- ۱۱ صحیح
- ۱۲ غلط، مقدار کمی از گرما و نور خورشید به زمین می‌رسد که برای زندگی موجودات کافی است.
- ۱۳ صحیح
- ۱۴ حرکت زمین به دور خود، ۲۴ ساعت طول می‌کشد و حاصل آن پیدایش شب و روز است که به این حرکت، حرکت وضعی زمین می‌گویند.
- ۱۵ وسیله‌ای است که برای اندازه‌گیری سردی و گرمی هوا از آن استفاده می‌کنند.
- ۱۶ شب و روز
- ۱۷ زمین روشن است و روز می‌باشد.

- ۱ شب و روز
- ۲ ۲۴
- ۳ گرما و نور
- ۴ یک طرف یا نیمی از
- ۵ دماسنج
- ۶ نور خورشید
- ۷ غلط، زمین هم به دور خود و هم به دور خورشید می‌چرخد.
- ۸ صحیح
- ۹ غلط، در ابتدای روز دمای هوا کم‌تر است، سپس دما افزایش یافته و در ادامه هر چه به شب نزدیک می‌شویم، به دمای هوا دوباره کاهش می‌یابد.
- ۱۰ غلط